

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในปัจจุบัน มีองค์การหรือหน่วยงานที่รับภาระจัดการศึกษาหลายหน่วยงาน ทั้งที่จัดโดยหน้าที่ความรับผิดชอบตามกฎหมาย และจัดตามความต้องการจำเป็นของหน่วยงาน จำแนกตาม การกิจได้ดังนี้ หน่วยงานนโยบาย ได้แก่ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร教育 หน่วยงานบริหารและจัดการศึกษา ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ และนอกจาก 3 หน่วยงานหลักที่จัดการศึกษาดังกล่าวแล้ว ยังคงมีกระทรวงและหน่วยงานที่ จัดการศึกษาเฉพาะกิจเฉพาะกลุ่มที่ดำเนินการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545) หมวดที่ 3 ระบบการศึกษามาตรา 21 กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการ และความชำนาญ ของหน่วยงานนั้น ได้โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและ เงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมาย ได้แก่ กระทรวงกลาโหม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสภาพัฒนาไทย (สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาการศึกษา, 2552: 1)

สำหรับหน่วยงานบริหาร และจัดการศึกษาของกระทรวงสาธารณสุข คือ สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานส่วนกลาง รับผิดชอบจัดการศึกษาด้านการแพทย์ และการสาธารณสุข โดยมีหน่วยงานในภูมิภาคทำหน้าที่ในการผลิตบุคลากร ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาล วิทยาลัยการสาธารณสุข วิทยาลัยทางการแพทย์ และสาธารณสุข และวิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพระบรมราชชนก เดิมชื่อ “สถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข” เป็นหน่วยงานใหม่ตามพระราชบัญญัติ โอนอำนาจหน้าที่ และกิจการบริหารส่วนราชการของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2536 และพระราชบัญญัติแก้ไขเปลี่ยน ราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2536 ซึ่งกำหนดให้มีฐานะสูงกว่ากองแต่ต่ำกว่ากรม

โดยได้รวมหน่วยงานด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขจากกรมกองต่างๆ ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาล วิทยาลัยการสาธารณสุข โรงพยาบาลต่างๆ ในสังกัดกรมการแพทย์ กรมควบคุมโรคติดต่อ กรมอนามัย กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กองฝึกอบรม และกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2537 วิทยาลัยพยาบาลได้รับพระราชทานนามเปลี่ยนเป็น “วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี” และเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2538 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้พระราชทานพระบรมราชโองการ ให้เปลี่ยนชื่อจากสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุขเป็น “สถาบันพระบรมราชชนก” มีหน้าที่ดำเนินการผลิตและพัฒนาบุคลากร ด้านสุขภาพ (หน่วยประชาสัมพันธ์และเตรียมความพร้อม สถาบันพระบรมราชชนก, 2552)

ถึงแม้ว่าประเด็นการผลิต และพัฒนาบุคลากรทางสาธารณสุข ยังเป็นประเด็นที่ถูกกล่าวถึงว่า ไม่ใช่การกิจหลักของกระทรวงสาธารณสุข แต่จากกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการสำนักงาน ปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้สถาบันพระบรมราชชนก เป็นหน่วยงานราชการบริหารส่วนกลาง สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอ ความเห็นในการกำหนดนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพ จัดทำ แผนการด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพ ผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพ พัฒนาระบบ ข้อมูลและงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนากำลังคน ตลอดจนการพัฒนามาตรฐานการศึกษาและ วิชาการด้านการศึกษาและฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพ ไว้อ่ายเบิกเงิน (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 199 ตอนที่ 103 ก หน้า 33, 9 ตุลาคม 2545) ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุข จึงยังคงทำการกิจด้านการผลิต บุคลากรด้านสุขภาพทุกสาขาเพื่อให้บุคลากรเหล่านี้กลับไปคุ้มครองสุขภาพของประชาชน ซึ่งเป็นปัญหาการขาดแคลนแพทย์ พยาบาล และในอนาคตระบบสุขภาพยังต้องการบุคลากรสุขภาพอีกมาก

จากรายงานการวิจัยเรื่อง การสำรวจความต้องการบุคลากรของสถานบริการในสังกัดกระทรวง สาธารณสุขและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2555 (สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2550) พบว่า สถานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความต้องการบุคลากรในสาขาวิชาที่สถาบันพระบรมราชชนกผลิตในตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพมากที่สุด จำนวน 23,211 คน จะเห็นว่า ความต้องการพยาบาลวิชาชีพกำลังเป็นปัญหาสำคัญ ที่เกิดขึ้น นอกจากความขาดแคลนแล้วยังพบว่า การกระจายของพยาบาลวิชาชีพยังไม่เหมาะสม ทำให้เกิด ความไม่เป็นธรรมต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของประชาชนด้วย แต่จากการศึกษาความต้องการกำลังคน สาขาพยาบาลศาสตร์ ระหว่าง พ.ศ. 2538 - พ.ศ. 2558 โดยวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มกำลังคน ในสาขาพยาบาลศาสตร์ ใน 20 ปีข้างหน้า พบว่า ความต้องการกำลังคนพยาบาลวิชาชีพในปี พ.ศ. 2558 อยู่ระหว่าง 137,997-142,365 คน ในขณะที่ทบทวนมหาวิทยาลัยมีแผนผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเป็นปีละประมาณ 1,000 คน และกระทรวงสาธารณสุขโดยสถาบันพระบรมราชชนกเพิ่มการผลิตพยาบาลวิชาชีพ ประมาณ

3 เท่า จากการรับเข้าปีละ 1,500 คน เป็น 4,500 คน จะทำให้ปริมาณพยาบาลวิชาชีพเกินความต้องการในอนาคตได้ (วิจิต ศรีสุพรรณ และคณะ, 2550: 56) ดังนั้น การผลิตพยาบาลวิชาชีพของกระทรวงสาธารณสุข โดยสถาบันพระบรมราชชนกนั้น ควรมุ่งเน้นการผลิตบุคลากรพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพมากกว่าการวางแผนเพิ่มปริมาณการผลิต และมีการกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ในด้านการผลิตบุคลากรสาธารณสุข ให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางนำสู่ความสำเร็จที่มุ่งหวังของระบบการศึกษาในอนาคตต่อไป

ในการดำเนินงานเพื่อการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพนั้น สถาบันพระบรมราชชนก โดยความร่วมมือจากหน่วยงานส่วนกลางและวิทยาลัยในสังกัด ได้ร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์และ แผนปฏิบัติการสถาบันพระบรมราชชนก (พ.ศ. 2554 – พ.ศ. 2558) เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาสู่ ความสำเร็จ (สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2554) โดยกำหนดจุดยืนทาง ยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันพระบรมราชชนก จากการวิเคราะห์สภาพการณ์ที่เป็นปัจจัยนำเข้าเชิงนโยบาย ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสถานการณ์ของการกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และควรจะเป็นใน อนาคต โดยมีวิสัยทัศน์ (Vision) ของสถาบันพระบรมราชชนก ดังนี้ “พัฒนาองค์กรให้เป็นสถาบัน อุดมศึกษาชั้นนำเพื่อสร้างกำลังคนคุณภาพด้านสุขภาพให้ประเทศ สร้างชุมชนให้อุดมปัญญาทางสุขภาวะ ที่ยั่งยืน” โดยใช้ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues) เป็นวาระหลักในการพัฒนาตามกรอบของแผน ยุทธศาสตร์ 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การผลิตกำลังคนทางด้านสุขภาพ เพื่อรองรับระบบสุขภาพของ ชุมชนและประเทศ 2) การพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะแก่กำลังคนด้านสุขภาพของชุมชน และประเทศ 3) การสร้างองค์ความรู้ และการบริการวิชาการด้านสุขภาพ และ 4) การพัฒนาสู่สถาบันอุดมศึกษาชั้นนำที่มี สมรรถนะสูง เชี่มแข็ง และมุ่งท่องถิ่น (สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2554: 4-9) โดยยุทธศาสตร์ของสถาบันพระบรมราชชนกถักถ้วนสำคัญลักษณะที่ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2565) ในส่วนของบทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา ที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิต ที่มีความรู้ สามารถเข้าสู่ชีวิตการทำงาน เป็นพลเมืองที่ได้รับการจัดเกลางานสังคมและวัฒนธรรมมาเป็น อย่างดี ส่วนองค์ความรู้และความรู้ที่เป็นผลผลิตจากสถาบันการศึกษาจะต้องช่วยนำพาสังคมไปสู่ความเป็น อารยประเทศอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เป็นสถาบันการศึกษาสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 29 แห่งทั่วประเทศ (กลุ่มน้อยไทยและ ยุทธศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก, 2554: 2) ที่มีการจัดการศึกษาพยาบาล ในลักษณะที่เป็นการจัด การศึกษาวิชาชีพเฉพาะกิจเฉพาะกลุ่ม ตามความจำเป็นของหน่วยงาน เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ มีความรับผิดชอบ มีจรรยาวิชาชีพอุดม ไปประกอบวิชาชีพในการให้บริการสาธารณสุข เป็น สถาบันการศึกษาเที่ยบที่สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนวิชาชีพการพยาบาล และมุ่งผลิตบัณฑิต พยาบาลที่มีคุณภาพในการบริการด้านสุขภาพแก่ประชาชน โดยการดำเนินงานต้องสอดคล้องกับนโยบาย

การผลิตและพัฒนาบุคลากรสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข ตามแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการสถาบันพระบรมราชชนก (พ.ศ. 2554 – พ.ศ. 2558) โดยมีเป้าหมายมุ่งพัฒนาองค์กรสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ และต้องสอดคล้องกับกรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาวย 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2565) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีเป้าหมายคือ “การยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสู่ตลาดแรงงาน และพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในโลกกว้างนี้ รวมทั้งการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย...” โดยวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบัน พระบรมราชชนกทุกแห่งต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา และมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 ทั้งระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47: 14) โดยระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง ระบบการประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ต่อไป ระบบการประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง ระบบการประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพ และให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4: 2) สำหรับวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบัน พระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขทุกแห่ง จะได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในจากสถาบัน พระบรมราชชนกซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด และได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และสภากาชาดไทย ซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพที่ประเมินผล และติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถาบัน การศึกษาที่จัดการศึกษาพยาบาลทุกแห่ง

ถึงแม้ว่า วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบัน พระบรมราชชนก จะได้ดำเนินการให้มีระบบและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้เป็นสถาบันการศึกษาที่ผ่านการรับรองคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษาแล้วแต่เมื่อพิจารณาจากผลการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนในอนุญาต ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการดูแลครรภ์ ขึ้นหนึ่ง ของผู้เข้าสอบครั้งแรกซึ่งเป็นเกณฑ์สำคัญของการรับรองสถาบันการศึกษาการพยาบาลและการดูแลครรภ์ของสภากาชาดไทยนั้น พบว่า ผลการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนในอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการดูแลครรภ์ ขึ้นหนึ่ง ของผู้เข้าสอบครั้งแรก จากวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบัน พระบรมราชชนกต่อไปในทุกๆ ปี เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ สถาบันการศึกษาจะต้องมีผลการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนในอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและ

การพดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของผู้เข้าสอบครั้งแรก (เฉลี่ยข้อมูล 3 ปีการศึกษา) (สถาการพยาบาล, 2552) ซึ่งข้อมูลผลการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาล และการพดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง โดยเฉลี่ยของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกทุกแห่งทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2552 พบว่า จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่สามารถผ่านการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการพดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 56.92 ของจำนวนผู้เข้าสอบครั้งแรก และในปี พ.ศ. 2554 พบว่า จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่สามารถผ่านการสอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการพดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง คิดเป็น ร้อยละ 45.27 ของจำนวนผู้เข้าสอบครั้งแรก (ศูนย์สอบความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพฯ สถาการพยาบาล, 2555) ซึ่งถือว่า ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถาการพยาบาลกำหนดไว้

ดังนั้น การผลักดันให้วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ให้มีการพัฒนาสถาบันสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำเพื่อการยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย ควรมีการนำเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2553 (The 2009-2010 Education Criteria for Performance Excellence) ของมัลคอล์ม บัลดริจ (Malcolm Baldrige, 2009-2010) (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) ประกอบด้วยเกณฑ์ 7 หมวด ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นลูกค้า 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน 6) การจัดการกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์ มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการสู่เป้าหมายการเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ ซึ่งจากการศึกษาการวิเคราะห์คุณภาพการให้บริการและผลการปฏิบัติงาน โดยใช้เกณฑ์คุณภาพแห่งชาติ (Malcolm Baldrige National) ด้านคุณภาพการดูแลสุขภาพ : ประโยชน์และทิศทางการวิจัยของชูซชา และ席克瓦ร่า (Souza & Sequeira, 2012) พบว่า การใช้เกณฑ์คุณภาพการดำเนินการเพื่อความเป็นเลิศ ของมัลคอล์ม บัลดริจ (Malcolm Baldrige National Quality Award: MBNQA) มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริการสู่ความเป็นเลิศ ทำให้องค์กรด้านสุขภาพมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นซึ่งการศึกษาระดับนี้ ได้สรุปว่า การดำเนินการขององค์กร ไม่ได้เน้นเพียงแค่การประกันคุณภาพของสินค้า และบริการ แต่หมายถึงคุณภาพโดยรวมทั้งหมด ได้แก่ การจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้า ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร การจัดการความรู้ ความพยายามของพนักงาน และผลของรายได้โดยรวม โดยการศึกษานี้ เชื่อว่า เกณฑ์คุณภาพการดำเนินการสู่ความเป็นเลิศ ของมัลคอล์ม บัลดริจ (MBNQA) เป็นทั้งหมดของคุณภาพแบบองค์รวมและครบวงจรในปัจจุบัน

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเครื่องข่ายภาคเหนือ จึงสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เครื่องข่ายภาคเหนืออ่วง บรรลุผลตามเป้าหมายการพัฒนา สู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำหรือไม่ อย่างไร โดยใช้เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่

เมื่อเดิม พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2553 (The 2009-2010 Education Criteria for Performance Excellence) (สำนักมาตรฐานและประเมินผลคุณศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) เป็นแนวในการศึกษาซึ่งเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศดังกล่าว ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการประเมินคุณภาพ การศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ซึ่งผู้จัดชี้แจงว่า การศึกษาครั้งนี้จะได้แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ให้ก้าวสู่การ เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำต่อไป

คำตอนการวิจัย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกสู่การเป็น สถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
2. เพื่อวิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ของวิทยาลัยพยาบาลใน สังกัด สถาบันพระบรมราชชนก
3. เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกสู่ การเป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลที่เป็นผลจากการศึกษา yuothscasterr การพัฒนาวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ
2. ได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ

3. ได้แนวทางการพัฒนาวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระมาราชนกสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษานำ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

សេចក្តីថ្ងៃ

ประกาศในการศึกษา เป็นอาจารย์ และนักศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เครื่องข่ายภาคเหนือ 6 แห่ง ได้แก่ 1) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา 2) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง 3) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เที่ยงใหม่ 4) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ 5) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช และ 6) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประหารักษ์ นครสวรรค์

กลุ่มตัวอย่าง

1. การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่การศึกษา คือ วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เครื่องข่ายภาคเหนือ 3 แห่งจากทั้งหมด 6 แห่ง โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) พิจารณาจากวิทยาลัยฯ ที่มีความคล้ายคลึงกันในด้านการบริหารจัดการ คือ เป็นสถาบันสมทบทุนและพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ 1) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา 2) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง และ 3) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ โดยกลุ่มเป้าหมายการให้ข้อมูลมีดังนี้

1.1 กลุ่มป้ำหมายจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-instructed interview)

1) ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เครือข่ายภาคเหนือ 3 แห่ง คือ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ และผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง รวมจำนวน 3 คน

2) รองผู้อำนวยการ หรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา และงานนโยบายและแผนของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เครื่อข่ายภาคเหนือ ทั้ง 3 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง จำนวน 3 คน

1.2 กลุ่มฝึกอบรมการให้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ได้แก่ ตัวแทนนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เครือข่ายภาคเหนือ 3 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลรนราชชนนี พะเยา วิทยาลัยพยาบาลรนราชชนนี เชียงใหม่ และวิทยาลัยพยาบาลรนราชชนนี นครลำปาง โดยมีคุณสมบัติ คือ เป็นตัวแทนกรรมการสโนรนักศึกษา หรือกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของนักศึกษา และตัวแทนนักศึกษาองค์กรชั้นปี รวมกันชั้นปีละ 8 คน ชั้นปีที่ 1-4 จำนวนทั้งสิ้น 96 คน

1.3 กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างาน และหัวหน้าสาขาวิชา/ภาควิชา และกลุ่มอาจารย์ประจำดังนี้

1) ผู้บริหารของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เครือข่าย ภาคเหนือ 3 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลรนราชชนนี พะเยา วิทยาลัยพยาบาลรนราชชนนี เชียงใหม่ และ วิทยาลัยพยาบาลรนราชชนนี นครลำปาง รวมจำนวน 56 คน

2) อาจารย์ประจำของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เครือข่ายภาคเหนือ 3 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลรนราชชนนี พะเยา วิทยาลัยพยาบาลรนราชชนนี เชียงใหม่ และวิทยาลัยพยาบาลรนราชชนนี นครลำปาง รวมจำนวน 103 คน

ขอบเขตเชื้อชาติ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาดูทดลองการพัฒนาและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของ วิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ โดยใช้เกณฑ์ คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2553 (The 2009-2010 Education Criteria for Performance Excellence) ประกอบด้วยเกณฑ์ 7 หมวด ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นลูกค้า 4) การวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน 6) การจัดการกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์ เป็นแนวทางการกำหนดดูแลศูนย์ค่าต่อไป

ขอบเขตพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ วิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เครือข่าย ภาคเหนือ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) วิทยาลัยพยาบาลรนราชชนนี พะเยา 2) วิทยาลัยพยาบาลรนราชชนนี นครลำปาง และ 3) วิทยาลัยพยาบาลรนราชชนนี เชียงใหม่

นิยามศัพท์เฉพาะ

บุคลาศาสตร์การพัฒนา หมายถึง การกำหนดทิศทาง เป้าหมาย การวางแผนงานสู่การปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายภายใต้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ในกรอบระยะเวลาที่ต้องการ ทั้งนี้เพื่อประกอบการวางแผนการในการใช้วิธีการและทรัพยากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของสถาบัน การศึกษาโดยใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาของสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข เป็นแนวทางในการปฏิบัติ

วิทยาลัยพยาบาล หมายถึง สถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งการศึกษาระดับนี้ใช้วิทยาลัยพยาบาล เครื่องข่ายภาคเหนือ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา 2) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง และ 3) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่

สถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ หมายถึง สถาบันการศึกษาที่มีการบริหารจัดการการศึกษาให้มีคุณภาพ และพัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศ สามารถประเมินได้จากเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ พ.ศ.2552 – พ.ศ.2553 (The 2009-2010 Education Criteria for Performance Excellence) ประกอบด้วยเกณฑ์ 7 หมวด ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การนวัตกรรมสู่ภารกิจ 4) การวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การนวัตกรรมสู่ภารกิจงาน 6) การจัดการกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์